

SÈRIE 3

Exercici 1: Nocions bàsiques [3 punts]

1. Definiu breument els tres termes artístics que es proposen ajudant-vos de l'obra reproduïda en cada cas.

a). **Perspectiva lineal.** *Escola d'Atenes*, de Rafael [0'50].

- Perspectiva lineal és un sistema de representació de la profunditat en un pla bidimensional que es basa en la imitació de la visió humana (monofocal). La representació estarà condicionada per la distància i la situació: punt de fuga i línia de l'horitzó. Creació d'una caixa espacial abans de la figuració. Sistema de representació figurativa que perdura fins a les acaballes del segle XIX en el món occidental.
- El seu descobriment es produeix en el Renaixement: experimentació de Brunelleschi i teoria d'Alberti. Primers exemples de Masaccio.
- A l'*Escola d'Atenes* de Rafael es veu aquesta construcció de la caixa espacial, a partir de referències a l'arquitectura antiga, i l'emplaçament d'un punt de fuga cèntric. Si se segueixen totes les diagonals arquitectòniques ens duen fins aquest punt de fuga cèntric.

b). **Sfumato.** *Sant Sopar*, de Leonardo da Vinci [0'50].

- És una tècnica pictòrica que consisteix en esborrar o eliminar els contorns nítids de les figures per tal de integrar-les millor en l'espai i expressar així un major llunyania respecte l'espectador.
- La tècnica va ser experimentada i raonada per Leonardo da Vinci.
- Es basa en el principi de què la distància de la qual ens situem respecte els objectes atenua les formes i els colors. Menys nitidesa en els contorns i colors més tènues o neutres.
- En *el Sant Sopar* de Leonardo això s'aprecia en la indefinició del contorn de les figures de Crist i dels apòstols i també en el paisatge que es retalla a les tres finestres del fons.

c). **Claorboscuro.** *Ronda de nit*, de Rembrandt [0'50].

- Terme que s'empra per definir aquelles pintures, o imatges, on hi ha un contrast buscat entre zones intensament il·luminades i zones en penombra.
- Té una finalitat expressiva de subrayar la importància de les figures en les zones més il·luminades.
- La llum esdevé en moltes ocasions el vehicle de l'acció i pot arribar-se a associar a l'acció de Déu, en les pintures de temàtica religiosa.
- En aquesta pintura de Rembrandt les figures més il·luminades són les del centre i les que protagonitzen l'acció, els dos comandants i la nena, que porta l'estandart de la companyia.

2. Situeu per mitjà de fletxes sobre la línia del temps les sis escultures que apareixen en les imatges, de manera que quedin ordenades cronològicament. [1'50]

Bernini: *Apol·lo i Dafne*. 1622-1625.

Boccioni: *Formes continues...* 1913.

Canova: *Eros i Psique*. 1787-1793.

Duchamp: *Fontaine*. 1917.

Rodin: *El pensador*. 1880-1900.

Chillida: *Elogi de l'aigua*. 1987.

[No cal que aportin les datacions. Només es tracta de situar les escultures correctament en la línia del temps]

1600 → 1750 → 1800 → 1850 → 1900 → 1950 → 2000

[0'25 per encert]

Exercici 2: Pregunta teòrica [3 punts]

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja.

Opció A.

Expliqueu en què consisteix el Romanticisme pictòric, digueu en quins països va tenir més protagonisme i esmenteu-ne les temàtiques i els artistes més representatius. [3 punts].

Romanticisme pictòric: un estil artístic que es genera a Europa a les acaballes del segle XVIII i fins la primera meitat del segle XIX. Es considera una oposició al Neoclassicisme. Un cant a l'individualisme, a la subjectivitat, a la llibertat individual i nacional, al vitalisme i a les emocions, la noció del sublim. Implica un contacte amb la naturalesa, una voluntat de recuperar la història nacional, anar a la recerca d'allò exòtic, diferent, sorprenent... [1 punt]

Països: Es desenvolupa principal a França i Alemanya. Però, té manifestacions en la resta de països, on el concepte de nacionalisme implícit al moviment, desemboca en el pintoresquisme i el folklorisme (tradicions pròpies). Anglaterra i Espanya, per exemple. [0'50]

Temàtiques: paisatge, contacte amb l'exotisme (Espanya, cultura islàmica), recuperació del passat medieval i renaixentista (natzarens) i profusió de la pintura d'història amb temes que s'identifiquen amb una nació. [1 punt]

Protagonistes: França (Delacroix, Ingres), Alemanya (Friedrich), Itàlia (Natzarens), Anglaterra (pre-rafaelistes: Burne-Jones), Espanya (Carlos de Haes...) [0'50].

(No cal seguir aquestes puntuacions tan detallades. Són una guia)

Opció B.

Exposeu les novetats que l'antiga Roma aportà a l'arquitectura tenint en compte la influència de l'art grec. [3 punts].

Prevalença de la funcionalitat. [0'25]

L'ús extensiu de l'arc de mig punt i de les voltes (canó, arista i cúpula). Possibilitats que ofereix el perfeccionament del morter (*opus caementicium*). [0'50]

Desenvolupament de grans infraestructures urbanístiques i urbanes: clavegueram, aqüeductes, canalitzacions d'aigua, vies de comunicació... Noves tipologies arquitectòniques: basílica, termes, amfiteatres, circs, arcs de triomf Explicar-ne les funcions. [1'50]

Creació de dos nou ordres arquitectònic: toscà i compost. Característiques. [0'50]

Teorització de l'arquitectura a partir de tractats, l'exemple de Vitruvi (Deu llibres d'arquitectura). [0'25]

(No cal seguir aquestes puntuacions tan detallades. Són una guia)

Exercici 3: Descripció, anàlisi i interpretació d'una obra [4 punts]

Opció A. Pintures de l'absis de Sant Climent de Taüll (Barcelona, MNAC). [4 punts].

1. *Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent.* [1punt].

Datació: 1123. S'admet primera meitat del segle XII. [0'20].

Context històric i cultural: Sistema econòmic basat en el feudalisme dins d'una societat estamental. Període dels comtats catalans. Orde de sant Benet i la fundació de l'orde del Císter. Floriment de la cultura a l'interior del monestirs.

[0'80. 4 ítems correctes màxima puntuació.]

2. *Descriviu les característiques formals de les pintures i identifiqueu-ne l'estil.* [1punt].

Predomini de la línia. Utilització de colors purs de manera plana. Frontalitat i esquematisme en la representació de les figures. Tractament dels plecs de les figures de manera estereotipada. Hieratisme. Poc naturalisme. Ús d'una perspectiva jeràrquica. Influència oriental a través del contacte amb Bizanci i les miniatures mossàrabs.

[0'80. Quatre ítems correctes màxima qualificació]

Estil: Romànic [0'20 p.]

3. *Analitzeu el tema i el significat de les pintures.* [1punt].

Tema: *Maiestas domini* en el centre acompanyada del llibre amb l'inscripció Ego sum lux mundi (Jo sóc la llum del món] i les lletres alfa i omega (inici i fi). Al seu voltant hi ha les quatre figures que simbolitzen els evangelistes (tetramorf): àliga (Joan), bou (Lluc), àngel (Mateu) i lleó (Marc). Una sanefa amb els noms de Maria i els sants dona pas al registre inferior. En la part superior apareix la mà de Déu beneïnt (dextera domini) i l'anyell diví (símbol de Crist mort i ressuscitat). La font literària en què s'inspira és l'Apocalipsi de sant Joan, la segona vinguda de Crist al món, i és una parúsia.

[0'60. Quatre ítems correctes donar la màxima puntuació]

Funció: religiosa. Adoctrinament. Didàctica. La Bíblia dels il·letrats. [0'40].

4. *Esmenteu DOS conjunts pictòrics o escultòrics del mateix període* [1punt].

Els exemples són infinits, però han de ser del període romànic. Possibles exemples:

- San Isidoro de León. Santa Maria de Taüll.
- Timpà de Mossac, timpà de Vézelay, Portalada de Santa Maria de Ripoll.

[0'50 per cada exemple]

Opció B. Frank Lloyd Wright, Casa Kaufmann o Casa de la Cascada (Pennsilvània). [4 punts].

1. Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1punt].

Datació: 1938. S'admet primera meitat del segle XX o Segon quart del segle XX [0'20].

Context històric: Correspon a la primera meitat del segle XX, el període conegut com de les Avantguardes històriques. Europa: les dues grans guerres: 1914-1918 i 1939-1945. El nazisme a Alemanya, el feixisme a Itàlia, l'estalinisme a la Unió Soviètica. L'exili d'arquitectes i artistes cap als Estats Units. Inici de la importància del moviments americans.

Context Cultural: Els ismes. La ruptura. La recerca de nous llenguatges. El món del psicoanàlisi, l'atzar en la recreació. La provocació cap als grups benestants. Funcionalisme en arquitectura i rebuig dels llenguatges historicistes. Desenvolupament del progrés tècnic i industrial en la construcció. Admiració pel maquinisme.

[0'80. 4 ítems correctes màxima qualificació]

2. Descriviu les característiques formals i espacials d'aquest habitatge i identifiqueu-ne l'estil. [1punt].

Habitatge privat.

Obra representativa del funcionalisme arquitectònic, que Wright va aprendre a partir del seu mestre Sullivan (Escola de Chicago). Però incorporació de la integració de l'entorn urbanístic, en aquest cas paisatgístic.

Dividida en tres plantes, s'entrecreuen els plans verticals de pedra vista amb les terrassa horitzontals de formigó. L'edifici s'integra així en les formacions rocoses i imita la caiguda de l'aigua del salt d'aigua. Les plantes no són simètriques.

Està projectada pensant en la funcionalitat de l'interior però procura una perfecta harmonia amb l'entorn.

Comunicació de l'interior amb l'exterior a partir de les prolongacions arquitectòniques i dels grans finestrals

[0'60: 4 ítems bé màxima puntuació]

Estil: arquitectura funcionalista i específicament organicista [0'40 : 0'20 + 020].

3. Definiu el terme *planta lliure* [1punt].

Tota la càrrega recau en les bigues i en els plans o pilars de formigó armat. Inexistència de murs estructurals a l'interior, fet que permet organitzar espai intern en llibertat a partir de les funcions i de les necessitats concretes.

Paradigma de l'arquitectura funcionalista i Moviment Modern d'arquitectura.

[1punt: repartir en funció de la comprensió del concepte i del detall en la definició.]

4. Esmenteu DUES obres de Ludwig Mies van der Rohe *Esmenteu DUES obres de Mies van der Rohe* [1punt].

- *Pavelló alemany*. Exposició del 29. Barcelona (reconstrucció).
- *Villa Tugendhat*. Brno (Txèquia).
- *Casa Farnsworth*. Plano (Illinois).
- *Edifici Seagram*. Nova York.

[0'50 per exemple]